

DEMANS

- Halk arasında 'bunama' dedigimiz durumdur. Kişinin yaşından beklenen beyin performansını gösterememesidir. Özellikle etkilenen bölgeler; hafıza, dikkat, dil ve problem çözme alanlarıdır.
- Durumun ileri aşamalarında kişi zaman oryantasyonunu kaybeder (hangi gün, hangi ay, hatta hangi yıl olduğunu bilemez); yer oryantasyonunu kaybeder (nerede olduğunu bilemez) ve kişi oryantasyonunu kaybeder (çevresindekilerin kim olduğunu bilemez).

DEMANS

- Kişinin entelektüel ve sosyal yeteneklerinin, günlük fonksiyonlarını etkileyecek şekilde ilerleyici bir kaybıdır. Hastalık doğası gereği ilerleyici özelliktedir.

Demanslı bir kişide; hafıza, düşünme, mantık yürütme, yer ve zaman tayini, okuduğunu anlama, konuşma, günlük basit işleri yapma gibi işlevlerde bozukluklar görülür. Entelektüel fonksiyonlardaki bu aksaklıklar zamanla hastanın günlük yaşam aktivitelerini sürdürmesini olanaksız hale getirir. Bu durum, hastanın yıkanma, yemek yeme gibi günlük tüm ihtiyaçlarının bir başkası tarafından karşılanmasını zorunlu kılar.

Normal yaşlanma sürecinde beyin fonksiyonları bir miktar geriler ancak her yaşlıda demans belirtileri bulunmaz. Bunun en iyi ayırıcı kriteri kişinin kendi işlerini yardımsız olarak yapabilmesidir. Fiziksel hastalığı olmadığı halde günlük yaşam aktiviteleri (yemek yeme, giyinme, temizlenme vb.) için bile yardım gereken hastalarda demans düşünülmelidir. Yaşlıların çoğu hafızalarının eskisi kadar iyi olmadığından yakınmaktadır. Örneğin isimleri ve yapacakları işleri hatırlamakta güçlük çekerler. Bu demans anlamına gelmez.

DEMANS

- Demans 65 yaşın üstünde olan insanların yaklaşık %15'inde görülür. Hastalığın görülme sıklığı yaşla doğru orantılı olarak artmaktadır. 80'li yaşlarda her iki yaşlıdan birinde demans görülmektedir. Özellikle yakın hafızası zayıflar ve yapılan sohbetler, çarşıdan alması gereken şeyler gibi günlük işleri unutmaya başlar. Fakat her unutkanlık bir demans belirtisi değildir. Örneğin anneniz pişirdiği pastayı size ikram etmeyi unutursa bu unutkanlıktır. Fakat pastayı pişirdiğini unutursa ortada ciddi bir problem var demektir. Günlük hayatta olabilecek bu tarz bir-iki olay sizi endişelendirmemelidir ancak unutkanlık olaylarında artan bir eğilim varsa bir hekime başvurmak doğru olur

Demans ve Alzheimer Nedir?

- “Demans” terimi, beyin hücrelerinin tahribatı ve kaybına yol açan bir beyin hastalığı olan kişilerde sık rastlanan belirtileri kapsamaktadır. Beyin hücrelerinin kaybedilmesi doğal bir süreçtir, ancak demansa neden olan hastalıkta bu olay çok daha hızlı bir şekilde seyrederek ve hastanın beyninin normal çalışmamasına neden olur. Demans deyiminin Türkçe’deki en uygun karşılığı “bunama hastalığı”dır. Demans, kişinin işlevselliğinin yavaş ve ilerleyen bir şekilde bozulmasına yol açar. Demansların büyük çoğunluğunda kişinin işlevselliğinin tekrar düzelmesi mümkün değildir.

Beyin tahribatı kişinin bellek, dikkat, konsantrasyon, konuşma ve düşünme gibi zihinsel fonksiyonlarını etkiler ve doğal olarak davranışlarına yansır.

Ancak demans tanımı sadece dejeneratif (beyinde hücre kaybıyla karakterize) demans ile sınırlı değildir. Her zaman aynı gelişim sürecini izlemeyen bir sendromu (belirtiler grubunu) ifade etmektedir.

Bazı hallerde, hastanın durumu iyileşebilir ya da belli bir süre için dengede kalabilir.

- Demans vakalarının küçük bir bölümü tedavi edilebilir ya da geri dönüşümlüdür, ancak vakaların büyük bir çoğunluğunda tedavi imkanı pek yoktur. Pek çoğu demansdan ziyade, zatürre gibi “komplikasyonlardan” (dolayı nedenlerden) kaybedilir. Eğer demans daha ileri yaşlarda ortaya çıkarsa, etkileri daha az şiddetli olur.

- Bunama (demans), yaşlılığın doğal sonucu değildir. Bu nedenle her yaşlanan kişi bunamaz. Tersinden bakarsak da, bunama her zaman patolojik bir durumdur, her zaman altında yatan bir hastalık vardır.
- Alzheimer hastalığı tüm demans vakalarının yarısından fazlasını oluşturmaktadır. İkinci sırada, beyni besleyen kan miktarının azalmasına neden olan büyük veya çok sayıda küçük inmeler sonucunda gelişen vasküler (damarsal) demans bulunur.
- Bu inmeler sonucunda kişinin düşünme, hatırlama ve iletişim kurma gibi yetilerinde sorunlar ortaya çıkar.

- Demansın diğer nedenleri arasında, Sfiliz ve AIDS gibi enfektif nedenler, metabolik hastalıklar, Creutzfeldt-Jacob hastalığı, Lewy cisimcikli demans, Down sendromu, Huntington hastalığı, Parkinson hastalığı, Frontotemporal demans gibi nörodejeneratif hastalıklar ve travma ve normal basınçlı hidrosefali gibi yapısal nedenler sayılabilir.
- Depresyon da bazen demansı taklit edebilir.

Alzheimer Hastalığı

Bazı beyin hücrelerinin ölümüyle karakterize, nedenleri tam olarak bilinmeyen nörolojik bir hastalıktır.

Klinik olarak incelediğinde Alzheimer bilişsel işlevlerde ilerleyici bir kötüleşme ve hafıza ile diğer entelektüel faaliyetlerde belirgin bozulma olarak karşımıza çıkar.

Bunlar;

Yeni bilgileri öğrenmek veya daha önce öğrenilmiş olan bilgiyi hatırlama becerisinde bozulma

- Konuşma bozukluğu (Örn. kelime bulma güçlüğü)
- Motor işlevlerin korunuyor olmasına rağmen motor etkinliklerin yapılamaması

- Duyu işlevlerinin korunuyor olmasına rağmen objelerin tanınamaması
- Planlama, organizasyon, dikkati odaklama, kavrama gibi işlevlerde bozulma.

- Yukarıdaki belirtiler kişinin sosyal ve mesleki yaşamında hastalık öncesine göre belirgin bozulmaya neden olur. 85 yaşın üstündeki nüfusun %50'sinde Alzheimer Hastalığı'nın ortaya çıkması beklenir. Alzheimer vakalarının bir kısmının genetik olduğu ortaya konulmuştur.

- Hastalığın ilerlemesi 5 ile 20 yıl (ortalama süre 7-8 yıl) sürebilir. Hastalığın en ileri evresinde Alzheimer hastasının 24 saat bakıma ihtiyacı olabilir. Beslenme, temizlik, tuvalet ihtiyacı ancak bir bakıcı tarafından sağlanabilecektir.
- Hastanın üzerindeki etkisi bu derecede büyük olan hastalığın hastanın yakınları ve bakıcılarına da etkisi çok büyüktür.